
Draaiboekje: 'Een tillift thuis'

*" Ik ken alle woorden wel
beperkt , afhankelijk, zielig.*

Ik kan ze niet meer horen

Ik geef mijn kracht uit handen

Mijn doel is niet verder dan de stoel

Aan de overkant van de kamer"

Maar mijn huis is mijn huis gebleven

Mijn gedachten blijven mijn gedachten

Mijn waarde blijft mijn eigenwaarde"

Inhoudsopgave Draaiboek 'Een tillift thuis'

Inleiding: De stap naar een hulpmiddel	3
Doelstellingen van de DVD	3
Meer tilliften in de thuiszorg	3
Vijf aandachtspunten bij introductiegesprekken over tilliften	
Thuis	5
Opzet voor een thema bijeenkomst	8
Praktische praktijkopdracht	9
Aanwijzingen voor de workshopbegeleider	10
KIJKopdrachtformulier: Dhr Hendriks	11
KIJKopdrachtformulier: Jimmy Donkers	12
KIJKopdrachtformulier: Joke Werler	13

Inleiding: De stap naar een hulpmiddel en zelfredzaamheid

Deze DVD laat drie verhalen zien, waarin mensen eerlijk en openhartig vertellen over hun persoonlijke worsteling met hun afnemende fysieke mogelijkheden en de betekenis daarvan voor hun leven. Het bekijken van de video kan helpen om stil te staan bij het feit dat gebruik van hulpmiddelen, zoals een tillift, een grote drempel kunnen vormen. Maar ook om stil te staan bij de redenen die maken dat iemand een tillift juist accepteert, al gaat dat in het begin niet altijd van harte. Zoals een van de mantelzorgers in de video zegt:

*“ Je schaamt je ervoor
je probeert het te verbergen
je leert ermee te leven
het accepteren en het nodig hebben
gaat langzaam samen”*

Het goed tot je door laten dringen van die redenen kan helpen bij het beslissen over een tillift thuis. Tilliften zijn immers soms echt nodig om veilig en gezond te kunnen werken en zorgen thuis.

In de opname wordt zichtbaar dat het veranderingsproces bij iedere cliënt en in ieder verhaal uniek is. Toch laat elk van de drie situaties zien dat de tillift werkt en kan helpen. Wanneer cliënten op een goede manier worden ondersteund merk je dat mensen zich soms snel, soms wat later, uiteindelijk vrijer en zelfredzamer voelen, juist met een tillift. Dankzij het gebruik van een tillift kunnen ze vaak thuis in hun eigen omgeving blijven wonen. In dit draaiboekje zijn suggesties opgenomen om met de DVD te gaan werken met behulp van bijvoorbeeld een themamiddag over tilliften.

Doelstellingen van de DVD

De opname heeft als doelstelling het bieden van realistische informatie over tilliften vanuit het perspectief van de gebruiker zelf en zijn of haar mantelzorgers.

Meer tilliften in de thuiszorg

De laatste jaren is er veel aandacht voor de arbeidsomstandigheden van verplegenden en verzorgenden thuis. Daardoor verandert er veel ten goede, zeker doordat men is gaan inzien dat een mens binnen zijn eigen grenzen van fysieke mogelijkheden moet blijven om gezond en plezierig te kunnen werken. Tilliften zijn daarom meer en meer nodig. Dat geldt natuurlijk ook voor mantelzorgers die soms kwetsbaarder zijn dan betaalde zorgverleners.

Uit onderzoek komt naar voren dat vrijwel alle

cliënten en mantelzorgers een tillift best accepteren, maar dat ze er in het begin erg onzeker over zijn. Ze weten gewoon niet wat ze kunnen verwachten en dat kan beangstigend zijn of weerstand oproepen. Deze opname wil daarbij helpen door eerlijke voorlichting te geven.

Opzet voor een themabijeenkomst

In de volgende paragrafen staat een voorstel voor een opzet voor een themabijeenkomst rondom het werken met tilliften. De werkvorm is een combinatie van praktijk en theorie, waarbij het accent ligt op het zelfontdekkend en praktijkgericht bezig zijn met het onderwerp.

Graag of niet ?

Vijf aandachtspunten bij introductiegesprekken over tilliften thuis

'Cliënten willen geen tillift in huis' is de meest gehoorde weerstand tegen tilliften thuis. Onderzoek laat echter zien dat die weerstand erg meevalt. Vrijwel alle cliënten zijn uiteindelijk tevreden over hun tillift. Cliënten weten in het begin gewoon niet wat het betekent en zijn daardoor erg onzeker.

'Moeder heeft een week lang niet geslapen'

Als je dan zelf denkt; *'ze zullen het wel niet willen'*, slaat de onzekerheid van de cliënt snel om in angst of weerstand. Daardoor wordt het moeilijker een tillift te gebruiken. Terwijl tilliften hard nodig zijn om gezond te kunnen werken in de thuiszorg. De Praktijkrichtlijnen spreken duidelijke taal en maken dat tilliften meer en meer gebruikt zullen worden en zullen moeten worden. Niet alle cliënten zijn daar blij mee.

Maar met goede, eerlijke voorlichting kan weerstand voorkomen worden. Probeer dat altijd stap voor stap te doen. Zo kan je voorkomen dat je in een onderhandelingssituatie komt en de cliënt uiteindelijk de tillift weigert.

Nu volgen vijf aandachtspunten die je kunt gebruiken bij de introductie van een tillift.

1. **Vragen naar verwachting**

Vraag een cliënt altijd naar zijn verwachtingen of angsten. Ga daar dan zo goed mogelijk op in en benadruk niet te snel dat de tillift nu eenmaal nodig is.

Wees erop bedacht dat, zeker bij angst, soms andere redenen genoemd worden dan angst. De cliënt zegt dan bijvoorbeeld: 'De tillift kan echt niet in de kamer', waarmee hij zijn angst verstopt. Een open gesprek laat ruimte voor onzekerheid en angst.

2. **Neem de tijd: plan het moment van aankomsten niet te laat**

Gun mensen de tijd om aan het idee te wennen. Het is voor hen vaak een signaal van achteruitgang. In veel gevallen kan je al zien aankomen dat er op een gegeven moment een tillift nodig zal zijn. Kaart het daarom op tijd aan en wacht niet tot de transfers echt te zwaar zijn. De cliënt wordt er dan niet door overvallen, kan er dan langzaam aan wennen en er is tijd voor voorlichting.

'Ik zag er gewoon tegenop om meneer B. 's ochtends vanuit bed naar zijn rolstoel te tillen. Met de tillift gaat het nu goed. Nu hij gewend is, is hij zelf ook blij dat dat gesjor voorbij is.'

3. Zoek naar en zorg voor voordelen voor de cliënt

Belangrijk is dat je je verplaatst in de positie van de cliënt: wat zouden voor hem of haar de voor- en nadelen van de tillift kunnen zijn. Dat bepaalt immers of iemand de tillift makkelijk zal accepteren of juist niet. Vooral zaken als 'comfort', 'veiligheid', 'gemak' en 'meer mogelijkheden' tellen zwaar voor cliënten. Daar kan je ook het nodige aan doen, door de juiste tillift en de juiste tilbanden of slings te kiezen.

'Ik kan naar bed en bad wanneer ik dat wil. Ik hoef niet op de zuster te wachten'

'Mijn man kan nu thuis blijven'

Hoe beter de tillift werkt en hoe makkelijker het gaat, hoe sneller de cliënt de tillift zal accepteren. Dat klinkt heel vanzelfsprekend, maar er wordt in de praktijk nogal eens te weinig aandacht aan besteed.

Als de mantelzorgers de lift goed kan gebruiken telt dat ook zwaar. Besteed ook daar veel aandacht aan of vraag advies aan een deskundige. Een eenvoudig en licht te bedienen tillift kan ook een oudere of minder sterke mantelzorgers in staat stellen bepaalde handelingen uit te voeren. Er zijn ook tilliften die met een motor te verrijden zijn, soms zelfs door de cliënt zelf. Een ook plafondtilliften werken licht en nemen weinig ruimte in.

Cliënten geven zelf aan dat kleine voordelen van een tillift voor hen enorm zwaar kunnen tellen. Minder pijn, een veilig gevoel, op je eigen tijd uit bed kunnen komen: allemaal voordelen die zwaar tellen. Het is een uitdaging om de meest geschikte tillift te vinden en de meest geschikte bijbehorende tilband. Het beïnvloedt de acceptatie van de tillift door de cliënt.

'Ik kan me door die nieuwe tilband totaal ontspannen in de lift'

Ook andere dingen kunnen helpen: zo zijn er tilbanden in een lievelingskleur, met het AJAX logo of als berentilband verkrijgbaar

4. Goed voor jouw rug?

Je mag zeker benadrukken dat de tillift nodig is voor jou en je collega's. Wees duidelijk over de eisen die de instelling stelt. Deze 'leveringsvoorwaarden' staan liefst in een cliëntfolder die de cliënt al bij de intake krijgt.

Vertel ook dat het niet alleen een eis is aan de cliënt, maar dat er ook van jou geëist wordt dat je zuinig bent op jezelf. Veel cliënten staan daar echt wel voor open.

En bedenk dat ook mantelzorgers minstens zo kwetsbaar zijn en vaak kwetsbaarder door hun veelal hoge leeftijd of omdat ze zelf ook niet altijd meer topfit zijn. Niet iedereen begrijpt meteen dat een goede tiltechniek echt niet genoeg is om gezond te blijven.

5. Leg de stappen uit totdat de tillift komt

Een eenvoudige, korte, duidelijke uitleg werkt het beste. Ga altijd na of iemand je begrepen heeft en kom er de volgende keer nog even op terug om na te gaan of er meer vragen zijn.

Toch niet....

Ondanks alles zal een enkele cliënt wellicht blijven weigeren. Uiteindelijk blijft dan de zorgweigeringsprocedure over, die je samen met je organisatie kunt doorlopen. Voorkom dat het zover komt, door goede voorlichting en veel aandacht voor het juiste hulpmiddel. Meestal komt het dan niet zo ver!

DVD als voorlichting aan cliënten

Omdat die eerste fase zo belangrijk is, is er een DVD gemaakt. In de korte DVD vertellen cliënten hun persoonlijke ervaringen met de tillift. Geen gladder succes-stories, maar een eerlijk verhaal met vallen en opstaan. Daarin kunnen andere cliënten, die misschien ook een tillift in huis krijgen, zich herkennen. Ze kunnen zich concreet voorstellen wat er komen gaat. Plaatjes van tilliften uit een folder van de leverancier werken immers minder goed. Ook neem je een tillift niet even onder je arm om hem te laten zien bij een cliënt thuis. De DVD kan je achterlaten bij de cliënt, zodat deze de opname nog eens rustig kan bekijken en met vragen kan komen bij je volgende bezoek.

De DVD heet 'Een tillift thuis, ervaringen van gebruikers' en is verkrijgbaar via www.goedgebruik.nl.

Opzet voor een thema bijeenkomst

Deel 1: Beginsituatieverkenning

Dit kan aan het begin van de workshop gedaan worden, maar de deelnemers kunnen dit ook eventueel vooraf hebben gedaan.

Vragen:

- *Naar de ervaringen met hulpmiddelen (met name tilliften) en het aanbieden ervan.*
- *Naar de betekenis van een handicap, afhankelijkheid of minder zelfredzaamheid.*
- *Naar de betekenis van afhankelijkheid voor jezelf (inlevingsvermogen, wat doet het je?).*
- *Vaardigheid in en vertrouwdheid met tilliften.*

Inventarisatie van de antwoorden, door de docent/begeleider.

Accent ligt in dit 1^e deel op aandacht voor de belevingsaspecten van de cliënt, mantelzorger en de wijze waarop daar mee om wordt gegaan.

Deel 2: De video zelf met kijkopdracht die tevoren is toegelicht.

Vorm kleine groepjes en gebruik de hiervoor bedoelde 3 formulieren voor de kijkopdracht. Noteer per cliënt de antwoordmogelijkheden. Laat een persoon een korte samenvatting schrijven en presenteren bijvoorbeeld op een flap-over.

- Wat zijn de aspecten die iedere cliënt zelf heeft benoemd in zijn veranderingsproces.

Deel 3: Praktijkopdracht

Ga vervolgens in sub-groepjes aan de slag met de verschillende tilliften (actief en passief) (zie formulier voor de praktijkopdracht en overzicht van de soorten tilliften in bijvoorbeeld het HulpmiddelenBoekje).

Werk vanuit de drie situatieschetsen uit de video:

- Wat ontdek je zelf tijdens het verplaatst worden als cliënt met een tillift?
- Wat ervaar je als een prettige uitleg/benadering, welke aspecten zijn voor jou belangrijk?
- Wat zijn eventueel voor jou moeilijke situaties in de begeleiding?

De workshopbegeleider begeleidt dit proces en inventariseert aan het eind van de workshop met de groep wat ze zijn tegengekomen.

Hij/zij geeft daar waar nodig praktische en/of technische aanwijzingen voor het gebruik .

Zoals:

- Het wel of juist niet gebruik van de rem
- Voetplaatsing van de cliënt op de actieve lift

- Aanbrengen van de tilbanden en plaatsing in de stoel
- Wijze van schikken van de stoelen en tillift en plaatsbepaling tov het bed.
- Voor de technieken kan je gebruik maken van de informatiebladen uit het GebruiksBoekje en de E-learningmodules 'tilliften' op www.gezondenzeker.nl

---

Eventueel verder praktisch uitwerken in een praktijkopdracht

Werken met de actieve lift:

Geef een samenvatting van de belangrijkste praktische aandachtspunten

Werken van de passieve lift:

Geef een samenvatting van de belangrijkste praktische aandachtspunten

---

Aanwijzingen voor de workshopbegeleider:**1. Beginsituatie verkenning**

Dit is heel belangrijk om te zien hoeveel kennis er al aanwezig is en om goed te kunnen afstemmen op je doelgroep. Vaak kun je de aanwezige kennis goed gebruiken ter aanvulling van jouw verhaal. Het niveau van kennis en ervaring kan enorm verschillen. Het is goed om te verkennen waar iedereen staat.

2. Vaak is het nodig om de video of delen ervan nog eens te herhalen.**3. Ten aanzien van gesprekken over het gebruik van de tillift en omgaan met weerstanden is een korte tekst toegevoegd met vijf aandachtspunten. Daarnaast is een overzicht bijgesloten van allerlei soorten tilliften: 'Tilliften op een rij...'**

Kopdrachtformulier: Dhr. H.

1. Soort lift:
2. Wie stelde het gebruik van de tillift voor het eerst voor bij deze familie?
3. Wat zijn zijn belevingen en emoties na de eerste introductie van de lift:
4. Wat zijn de ervaringen en emoties van zijn echtgenote:
5. Belangrijkste weerstanden en/of angsten:
6. Belangrijkste voordelen of positieve kanten:
7. Wat zijn uiteindelijk voor hen de belangrijkste punten geweest om de tillift te accepteren?
8. Wat kan je hiervan gebruiken als aandachtspunten voor het gebruik en het gesprek over tilliften?

Kopdrachtformulier: Jimmy D.

1. Soort lift:
2. Wat zijn zijn belevingen en emoties na de eerste introductie van de lift:
3. Wat zijn de ervaringen en emoties van zijn echtgenote:
4. Belangrijkste weerstanden en/of angsten:
5. Belangrijkste voordelen of positieve kanten:
6. Wat zijn uiteindelijk voor hen de belangrijkste punten geweest om de tillift te accepteren?
7. Wat kan je hiervan gebruiken als aandachtspunten voor het gebruik van en het gesprek over tilliften?
8. Aanvullende vraag: Op welke wijze zou jij Jimmy naar de zijkant van het bed verplaatsen?

Kopdrachtformulier: Joke W.

1. Soort lift:
2. Wat zijn haar belevingen en emoties na de eerste introductie van de lift:
3. Wat zijn de ervaringen en emoties van haar echtgenoot:
4. Belangrijkste weerstanden en/of angsten:
5. Belangrijkste voordelen of positieve kanten:
6. Wat zijn uiteindelijk voor haar de belangrijkste punten geweest om de tillift te accepteren?
7. Wat kan je hiervan gebruiken als aandachtspunten voor het gebruik van en het gesprek over tilliften?
8. Aanvullende vraag: Els heeft veel pijn, welke gevolgen heeft dat voor jouw handelen?

